

ทุกข์ของชาวณา

โนบทกวี

ทุกข์ของชานาในบทกวี

- เป็นบทความ พระราชนิพนธ์ใน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อสะท้อนแนวคิดของจิตร ภูมิศักดิ์ และल्लीเซ็น ที่เกี่ยวกับความทุกข์ของชานา
- อยู่ในหนังสือเรื่อง มณีพลอยร้อยแสง ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพิมพ์ขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๕๓๓ ในวโรกาสที่พระองค์ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๓ รอบ โดยนิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่นที่ ๔๑

ศาสตราจารย์กิตติมศักดิ์
ดร. พลเอกหญิง พลเรือเอกหญิง
พลอากาศเอกหญิง
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา
เจ้าฟ้ามหาดจักรีสิรินธร รัฐสีมา
คุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

พระราชประวัติ

- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นพระราชธิดาองค์ที่สองในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ
- พระนามเดิมว่า **สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนราชสุดา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์** โดย สมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณวงศ์ เป็นผู้ถวายพระนาม
- เสด็จพระราชสมภพ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๓๘ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต

พระราชประวัติ (ด้านการศึกษา)

เมื่อทรงเรียนจบชั้นประถมศึกษา
ตอนปลาย ได้ทรงสอบร่วมกับนักเรียน
ทั่วประเทศโดยใช้ข้อสอบกระทรวงศึกษาธิการ
และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ทรงสอบได้ที่หนึ่ง
ได้คะแนนรวมร้อยละ ๙๖.๖๐
อันเป็นคะแนนสูงสุดสำหรับระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่เจ็ด

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ ก็ทรงสอบไล่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในแผนกศิลป์ปะ ด้วยคะแนนสูงสุดของประเทศ

พระราชประวัติ (ด้านการศึกษา)

- พระองค์ทรงสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยสามารถทำคะแนนสอบเอนทรานซ์เป็นอันดับ 4 ของประเทศ ซึ่งถือเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้าพระองค์แรกที่ทรงเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย
- จนกระทั่ง ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ พระองค์ทรงสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง เหรียญทอง ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.98

การสถาปนาพระอิสริยยศกิติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำริว่า สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตา กิติวัฒนา ดุสิตภาคย์ ทรงได้รับความสำเร็จในการศึกษาอย่างงดงาม และ ทรงได้บำเพ็ญพระองค์ให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองเป็น อเนกปริยาย กอปรด้วยพระจรรยา มารยาท เพียบพร้อมด้วย คุณสมบัติแห่งขัตติยราชกุมารีทุกประการ เป็นที่รักใคร่นับถือ ยกย่องสรรเสริญพระเกียรติคุณกันอยู่โดยทั่ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาพระอิสริยยศและ พระอิสริยยศกิติให้สูงขึ้น ให้ทรงรับพระราชบัญชาและ สัปตปฎลเศวตฉัตร (เศวตฉัตร 7 ชั้น) พร้อมทั้งเฉลิมพระนาม ตามที่จารึกใน พระสุพรรณบัฏว่า

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร
รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี

พระอัจฉริยภาพ

- ด้านภาษา

- ทรงมีความรู้ทางด้านภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต และภาษาเขมร
- ทรงสามารถรับสั่งเป็นภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษาจีน
- ทรงกำลังศึกษา ภาษาเยอรมัน และภาษาลาติน เพิ่มเติม

พระอัจฉริยภาพ

• ด้านดนตรี

- พระองค์ทรงเป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน ดนตรีไทยผู้หนึ่ง โดยทรงเครื่องดนตรีไทยได้ทุกชนิด แต่ที่โปรดทรงอยู่ประจำ คือ ระนาด ซอ และฆ้องวงโดยเฉพาะระนาดเอก
- นอกจากดนตรีไทยแล้ว พระองค์ยังทรงดนตรีสากลด้วย โดยทรงเริ่มเรียนเปียโนตั้งแต่พระชนมายุ 10 ขวบ
- ทรงฝึกเครื่องดนตรีสากล ประเภทเครื่องเป่า จากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จนสามารถทรงทริ้มเปตนำวงดุริยางค์ ในงานคอนเสิร์ตสายใจไทย และ ทรงระนาดฝรั่งนำวงดุริยางค์ในงานกาชาดคอนเสิร์ต

พระอัจฉริยภาพ

- **ด้านพระราชนิพนธ์**

ทรงพระราชนิพนธ์หนังสือประเภทต่าง ๆ ออกมามากกว่า 100 เล่ม ซึ่งมีหลายหลากประเภท ดังนี้

๑) **สารคดีท่องเที่ยวเมื่อเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ**

ได้แก่ เกล็ดหิมะในสายหมอก ทัศนะจากอินเดีย มนต์รักทะเลใต้

๒) **วิชาการและประวัติศาสตร์** เช่น บันทึกเรื่องการปกครองของไทย สมัยอยุธยาและต้นรัตนโกสินทร์ กษัตริยานุสรณ์

พระราชนิพนธ์

- ๓) หนังสือสำหรับเยาวชน เช่น แก้วจอมแก่น แก้วจอมซน
- ๔) หนังสือที่เกี่ยวข้องกับพระบรมวงศานุวงศ์ไทย เช่น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทนต์มณี กับการศึกษา สมเด็จพระศรีนครินทร์ทราบรมราชชนนีกับพระราชกรณียกิจพระราชจริยาวัตรด้านการศึกษา
- ๕) ประเภทพระราชนิพนธ์แปล เช่น หยกใส่ร้ายคำ ความคิดคำนึง เก็จแก้วประกายกวี
- ๖) หนังสือทั่วไป เช่น นิทานเรื่องเกาะ (เรื่องนี้ไม่มีคติ) เรื่องของคน แขนหัก เป็นต้น

- **นามปากกา**

นอกจากพระนาม "**สิรินธร**" แล้ว พระองค์ยังทรงใช้ นามปากกา ในการ พระราชนิพนธ์หนังสืออีก ๔ พระนาม ได้แก่

ก๊อนหีนก๊อนกรวด เป็นพระนามแฝงที่ทรงหมายถึง พระองค์และพระสหาย สามารถแยกได้เป็น ก๊อนหีน หมายถึง พระองค์เอง ส่วนก๊อนกรวด หมายถึง กุณฑลิกา ไกรฤกษ์ พระองค์มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า "เราตัวโตเลยใช้ว่า ก๊อนหีน หวานตัวเล็ก เลยใช้ว่า ก๊อนกรวด รวมกันจึงเป็น ก๊อนหีน-ก๊อนกรวด" นามปากกานี้ ทรงใช้ครั้งเดียว ตอนประพันธ์บทความ "เรื่องจากเมืองอิสราเอล" เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐

แวนแก้ว เป็นชื่อที่พระองค์ทรงตั้งขึ้นเอง ซึ่งพระองค์มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า "ชื่อแวนแก้ว นี้ตั้งเอง เพราะตอนเด็ก ๆ ชื่อลูกแก้ว ตัวเองอยากชื่อแก้ว ทำไม่ถึง เปลี่ยนไปไม่รู้เหมือนกัน แล้วก็ชอบเพลงน้อยใจยา นางเอกชื่อ แวนแก้ว" พระนามแฝง แวนแก้วนี้ พระองค์เริ่มใช้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ เมื่อทรง พระราชนิพนธ์และทรงแปลเรื่อง สำหรับเด็ก ได้แก่ แก้วจอมซน แก้วจอมแก่น และขบวนการนกกาชเชน

- **นามปากกา**

หนูน้อย พระองค์มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า "เรามีชื่อเล่นที่เรียกกันใ้ครอบครัวว่า น้อย เลยใช้นามแฝงว่า หนูน้อย" โดยพระองค์ทรงใช้เพียงครั้งเดียวในบทความเรื่อง "ป๋องที่รัก" ตีพิมพ์ในหนังสือ ๒๕ ปี จิตรลดา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓

บันดาล พระองค์มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า "ใช้ว่า บันดาลเพราะคำนี้ผุดขึ้นมาในสมอง เลยใช้เป็นนามแฝง ไม่มีเหตุผลอะไรในการใช้ชื่อนี้เลย" ซึ่งพระองค์ทรงใช้ในงานแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยที่ทรงทำให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖

จิตร ภูมิศักดิ์

- เกิดเมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ.2473
- เดิมชื่อ "สมจิตร"
- เกิดที่ ตำบลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี
- เป็นบุตรของนายศิริ ภูมิศักดิ์ นายตรวจสรรพสามิต กับนางแสงเงิน (ฉายาวงศ์)

ชื่อ "สมจิตร" เป็นชื่อที่ตั้งให้คล้องจองกับ "ภิรมย์" พี่สาวคนเดียวของจิตร แต่เนื่องจากในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ต้องการให้ชื่อสื่อลักษณะเพศ "สมจิตร" จึงถูกเปลี่ยนเป็น "จิตร"

จิตร ภูมิศักดิ์ (ราว ค.ศ. ๑๙๖๐ - ค.ศ. ๑๙๖๘)

จิตร ภูมิศักดิ์ (ราว ค.ศ. ๑๙๖๐ - ค.ศ. ๑๙๖๘)

- ในระหว่างปี พ.ศ.2479 - 2482 ด้วยเหตุที่บิดาทำงานสรรพสามิตจำเป็นต้องย้ายที่ทำงานบ่อย บิดาของจิตร ได้ย้ายไปรับราชการที่จังหวัดกาญจนบุรี จิตร ภูมิศักดิ์ จึงได้เข้าเรียนชั้นประถมที่โรงเรียนประจำจังหวัด
- ต่อมาใน ปี พ.ศ.2483 บิดาย้ายไปรับราชการที่จังหวัดสมุทรปราการ ครอบครัวจิตรอยู่ที่นี้ได้ 7 เดือน บิดาก็ได้รับคำสั่งย้ายอีก

- ระหว่างปี พ.ศ.2484 - 2489 บิดาได้ย้ายไปรับราชการที่พระตะบอง ซึ่งไทยได้คืนมาจากเขมร จิตรได้เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่พระตะบอง ทำให้จิตรได้มีโอกาสศึกษาภาษาฝรั่งเศส และเขมรจนเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะภาษาเขมร จิตรแตกฉาน ทั้งภาษาพูด ภาษาเขียนและศิลาจารึก

- เมื่อบิดาและมารดาได้ตัดสินใจยกทางกัน ภายหลังจากสงครามอินโดจีน ไทยต้องคืนพระตะบองให้เขมร นางแสงเงินได้ย้ายไปอยู่ที่จังหวัดลพบุรี เข้าบ้านเปิดร้านขายเสื้อผ้า หาเงินส่งลูก 2 คนเรียนหนังสือที่กรุงเทพ
- จิตรและพี่สาวได้ย้ายเข้ามาเรียนต่อที่กรุงเทพมหานคร โดยพักอาศัยอยู่ที่ย่านอรุณพงษ์ เพื่อที่จะเข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียน วัดเบญจมบพิตร เนื่องจากอยู่ใกล้บ้าน

- ในปีแรกนั้น แม่ของจิตรซึ่งอยู่ที่ลพบุรี จะลงมากรุงเทพฯหาจิตร ทุกเดือน เพื่อมาซื้อผ้าไปขายและเอาเงินมาให้ลูกใช้ ซึ่งเงินของจิตร มักจะถูกนำไปใช้ ซื้อหนังสือ โดยยอมอดกับข้าว ในระหว่างเรียนที่ โรงเรียนวัดเบญจมบพิตรนี้ จิตรมักจะ ถูกครุตราหน้าว่าเป็นเขมร ซ้ำแล้วซ้ำเล่า แต่ก็มีแม่และพี่สาวคอยให้กำลังใจ และจิตรก็อดทนจนเรียนจบ
- หลังจากนั้นจิตร สอบเข้าเรียนต่อที่ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา พ.ศ.2493
- ขณะเรียนอยู่ที่คณะอักษรศาสตร์ จิตรได้มีโอกาสเรียนวิชาภาษาไทยกับ ศาสตราจารย์พระยาอนุมานราชธนด้วย ซึ่งจิตรสอบได้คะแนนเต็ม 100 คะแนน แต่พระยาอนุมานราชธน หักคะแนนออกเสีย 3 คะแนนเพื่อไม่ให้เหลือ

- จิตร ภูมิศักดิ์ เริ่มมีชื่อเสียงตั้งแต่เป็นนิสิตปีที่สาม ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประมาณปี ๒๔๙๖ ด้วยความสนใจทางการเมือง ในฐานะสาราณียกรของสโมสรนิสิต ได้ออกหนังสือ "๒๓ ตุลา" ที่มี บทความ เรื่องสั้น กาพย์กลอน ที่มีเนื้อหาทางการเมือง เป็นผลให้หนังสือถูกอายัติ และต้องถูกพักการเรียนหนึ่งปี ยิ่งกว่านั้นยังต้องถูก "โยนบก" จากนิสิตบางกลุ่ม จนได้รับบาดเจ็บสาหัส

- จิตรเป็นนักคิดด้านการเมือง นักประวัติศาสตร์ และ นักภาษาศาสตร์ นับเป็นนักปราชญ์และนักปฏิวัติทางความคิด และวิชาการคนสำคัญของประเทศไทย

- จิตรเป็นนักวิชาการคนแรกๆ ที่กล้าถกเถียงและคัดค้าน ปราชญ์คนสำคัญ ด้วยวิธีคิดที่มีเหตุผลและลุ่มลึก มีความโดดเด่นจากผลงานการค้นคว้าทางวิชาการที่แปลกใหม่และลึกซึ้ง ขณะเดียวกันจิตรยังมีความคิดต่อต้านระบบเผด็จการและการใช้อำนาจกดขี่ของชนชั้นสูงมาโดยตลอด

จิตร ภูมิศักดิ์ เสียชีวิตในปี พ.ศ. 2509 หลังเข้าร่วม
ต่อต้านการปกครองด้วยระบบทหาร โดยถูกอดีตกำนันตำบล
คำบ่อ อาสาสมัคร และทหาร ล้อมยิงจนเสียชีวิต ด้วย
กระสุนปืนที่ทุ่งนากลางป่าละเมาะ บ้านหนองกรุง ตำบล
บ้านคำบ่อ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร

- บทกวีบทหนึ่งของ “จิตร ภูมิศักดิ์” ที่จำหลักหน้าแน่นในความทรงจำของสังคมไทย ก็คือบทนี้

“เพื่อลบคราบน้ำตาพระราชาราชฎี
สักพันชาติจักสู้ม้วยด้วยเหตุหุรรษ์
แม้ชีพใหม่มีเหมือนหวังอีกครั้งครั้น
จักน้อมพลีชีพนั้นเพื่อมวลชน”

บทกวีบทนี้ “อาเวตีก อีสากยัน” กวีประชาชนแห่งอาร์มาเนีย เขียนไว้ และ “จิตร ภูมิศักดิ์” ใช้นามปากกา “ศรีนาคร” แปลไว้จากต้นฉบับบทกวีบทนี้

皇甫謐像

หลี่เซิน

หลี่เซิน เป็นชาวเมืองอู่ซี มี
ชีวิตอยู่ในระหว่างปี ค.ศ. 772 ถึง
846 สมัยราชวงศ์ถัง

อาชีพรับราชการ มีตำแหน่ง
เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นอยู่ใน
ชนบท

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านเรื่องทุกข์ของชาวนา
ในบทกวี แล้ววิเคราะห์ประเด็นต่อไปนี้

๑. สาระสำคัญของเรื่อง
๒. ที่มาและจุดมุ่งหมายในการแต่ง
๓. ข้อสังเกตเกี่ยวกับบทกวี

เกม

ถามไฉ่ ตอบไฉ่